

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๖๕

วันที่ ๒๗ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์ภาค ๙

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) ที่บัญญัติให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการพนัน ในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ส่งคำโต้แย้งของผู้ยื่นคำร้องในคดีเลือกตั้งหมายเลขคำที่ ลต๑๒๖/๒๕๖๔ กรณีผู้ยื่นคำร้องได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามใต้ เขตเลือกตั้งที่ ๑ ตามที่มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ถอนชื่อผู้ยื่นคำร้องออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากผู้ยื่นคำร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) เพราะผู้ยื่นคำร้องเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลจังหวัดตรัง คดีหมายเลขคำที่ ๑๐๒๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๑ ว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าสำนักจัดให้มีการเล่นการพนันไพ่ฟองไทย ตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๕ พระราชบัญญัติการพนัน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๓ พระราชบัญญัติการพนัน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๓ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓ และมาตรา ๘๓ ลงโทษจำคุก

๒ เดือน และปรับ ๑,๐๐๐ บาท และฐานเป็นผู้เล่นปรับ ๕๐๐ บาท รวมจำคุก ๒ เดือน และปรับ ๑,๕๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ผู้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่า ผู้ยื่นคำร้องเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาท่ามใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ๘ ปี และไม่เป็นบุคคลต้องห้าม (ที่ถูกคือ บุคคลผู้มีลักษณะต้องห้าม) ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๕ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมีการกำหนดระยะเวลาผู้เคยต้องคำพิพากษาตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักไว้ว่าลงสมัครรับเลือกตั้งได้เมื่อพ้นโทษมาแล้วห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก โดยไม่ได้บัญญัติกำหนดระยะเวลาจำกัดสิทธิไว้เป็นการจำกัดสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการประกอบอาชีพ เป็นการตรากฎหมายที่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐

ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยกรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง... (๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิด... กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก...” ซึ่งเป็นการกำหนดลักษณะต้องห้ามไว้ทำนองเดียวกันกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ที่บัญญัติว่า “(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อ ... กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก...” และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันนั้นบัญญัติความผิดไว้หลายฐานความผิด แต่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติมุ่งเน้นเฉพาะในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก แม้เดิมฐานความผิดนี้พระราชบัญญัติฉบับเก่าจะมีกำหนดเวลาให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เมื่อพ้นโทษมาแล้วเป็นเวลาห้าปีก็ตาม เมื่อปัจจุบันฝ่ายนิติบัญญัติคงเห็นว่าการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในฐานความผิดอื่นจะเกิดขึ้นก็เนื่องจากมีบุคคลเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักจัดการเล่นการพนันขึ้น ความผิดฐานดังกล่าวจึงนับว่าร้ายแรงต่างจากผู้เล่นหรือผู้สนับสนุน เพราะการพนันเป็นบ่อเกิดอาชญากรรมเป็นปัญหาในครอบครัว และมีผลต่อชุมชนและสังคมทั่วไป การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มีบทบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการสมควร ไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับความคุ้มครอง มิใช่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ที่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล อีกทั้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ วรรคสอง บัญญัติให้การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพสามารถกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑๐) ที่บัญญัติให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ